

УПАСВх № 164/19.09.2017г.

## РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Диана Димитрова, доктор  
катедра „Спортна медицина“  
Национална спортна академия „В. Левски“

на материалите, представени за участие в конкурс за заемане на  
академичната длъжност „ДОЦЕНТ“  
в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт,  
професионално направление 7.4. Обществено здраве,  
специалност „Спортна медицина“

Настоящата рецензия е изготвена в качеството ми на вътрешен рецензент в съответствие с решение на научния колегиум на катедра „Спортна медицина“, прието с Протокол No7 от 22.06.2017 г. и съгласно заповед ЗП-1226 от 29.06.2017 г. на Ректора на НСА „В. Левски“.

В конкурса за „доцент“, обявен в ДВ. брой 31 от 18.04.2017 г. и в интернет-страница на Национална спортна академия „Васил Левски“ за нуждите на катедра „Спортна медицина“ към Факултет „Кинезитерапия, туризъм и спортна анимация“, като единствен кандидат участва гл. ас. д-р Станислав Цветков Цветков, доктор от същата катедра.

От предоставените ми материали, свързани с конкурса, се вижда, че процедурата и документи са съобразени с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, както и с изискванията на Правилника за придобиване на научните степени и заемане на академичните длъжности в НСА „В. Левски“.

### I. Обща характеристика на представените научни трудове

Във връзка с конкурса, кандидатът е представил на хартиен носител 34 научни труда, които включват 1 монография, 1 научна студия и 32 научни статии, които не са рецензирани във връзка с придобиване на научната степен „доктор“. От тях 28 са публикувани в рецензирани списания, от които 9 са индексирани, а 3 с импакт фактор; 13 - в сборници от международни конференции и 1 – в сборници от национални конференции.

Осемнадесет от публикациите са на английски език, а останалите – 16 – на български език.

От така приложения списък не приемам за рецензиране статия I-1.26, тъй като тя не е по темата на настоящия конкурс. С това броят на научните трудове, които са обект на настоящата рецензия става 33.

В допълнение на това е представен списък с участия на гл. ас Цветков в общо 28 научни форума в България и чужбина. В 8 от тях (2 национални и 6 международни) той е участвал с научни съобщения, в 14 – без доклад, а останалите 6 са специализирани научни семинари.

Приложена е и отделна справка с 46 забелязани цитирания на научните трудове, от които 37 в чуждестранни издания, в т.ч. 22 цитирания в списания с импакт фактор.

Към материалите, представени за участие в конкурса, са приложени и 3 удостоверения за участие в научно-изследователски проекти с финансиране от НСА „В. Левски“ със следните теми: „Борба с метаболитния синдром и неговите последици посредством физическата активност“; „Физиологичен профил на висококвалифицирани състезатели по спортна, художествена, естетическа, аеробна и акробатична гимнастика“ и „Изследване профила на двигателната дейност и свързаната с него скоростна издръжливост в игрова и моделирана тренировъчна обстановка при футболисти във възрастовите групи U-13 и U-14 (деца). Допълнително са приложени и удостоверения от участие в 3 международни образователни проекта – „Евроспорт“ и „Аристо“ по програмата на ЕК „Учене през целия живот“ и UEFA „Study Group Scheme“.

Според приложените доказателствени материали се вижда, че са спазени изискванията на НСА „В. Левски“ за наукометричните показатели за заемане на академичната длъжност „доцент“, като за някои от тях, като брой на статии, цитирания и проектна дейност, те ги надвишават.

Всички представени материали са прецизно описани и подредени.

Декларирам, че нямам общи публикации с кандидата.

## **II. Професионално развитие на кандидата**

Станислав Цветков е роден в гр. София. Завършва медицина в Медицинския университет през 1998 г. След завършването на университета от 1999-2005 г. работи като експерт в дирекция „Спорт и здраве“ на Министерството на младежта и спорта. От 2005 г. до 2011 г. е завеждащ лабораторията по функционална диагностика към научно-изследователския център на Национална спортна академия „В. Левски“. От 2005 г. д-р Станислав Цветков е преподавател и в катедра „Спортна медицина“ на НСА „В. Левски“. През 2010 г. успешно защитава дисертационен труд на тема: „Анализ на методите за определяне на функционалния анаеробен праг при висококвалифицирани спортисти“ и придобива образователната и научна степен „доктор“. През 2014 г. е избран за главен асистент по спортна медицина.

Д-р Ст. Цветков е член Европейския колеж по спортни науки, на Българското научно дружество по спортна медицина и кинезитерапия, на Българското дружество по физиологични науки и на Българския лекарски съюз. Владее английски и руски език.

### **III. Учебно-педагогическа дейност**

Д-р Станислав Цветков има 12 годишна преподавателска дейност в катедра „Спортна медицина“ на НСА „В. Левски“, където води упражнения по следните дисциплини: „Спортна медицина и хигиена“ на студенти от ОКС Бакалавър“ на трите факултета; „Долекарска помощ“ – за студенти по кинезитерапия ОКС Бакалавър“, „Двигателна дейност в елитния спорт“ в магистърска програма „Спорт за високи постижения“ с пълна аудиторна и извънаудиторна учебна заетост.

От 2007 г. до сега преподава спортна медицина в Националната треньорска школа по футбол към БФС.

Кандидатът е бил научен ръководител на дипломните работи на 2 студенти от ОКС „Бакалавър“, които са защитили успешно.

### **IV. Научни и приложни приноси в трудовете**

Поради разнородната тематика на трудовете, която е отражение на интердисциплинарния характер на спортната медицина като научна специалност, основните научни-теоретични и приложни приноси в трудовете на д-р Станислав Цветков могат да се резюмират в следните 3 направления:

#### **1. Направление: „Изследване на физическия работен капацитет на спортисти“**

Основните научните интереси на д-р Цветков са насочени към изследването на различни аспекти от физическия работен капацитет на спортисти, което е обяснимо във връзка с неговата професионална дейност. Поради това монографията му и голямата част от публикациите му попадат в това направление.

##### **1.1. Монографичен труд**

Монографията „Аеробен капацитет. Съвременни аспекти на изследване и оценка“ представлява задълбочено проучване върху оценката на аеробната работоспособност както на физически активни хора, така и на спортисти от различни състезателни нива. Монографията е в обем 151 страници и се основава както на собствени проучвания в тази област, така и на системен анализ на съвременни литературните източници по проблема. В нея се



дискутират различни аспекти от изследването на максималната кислородна консумация, като интегрален критерий, характеризиращ кардиореспираторната функция.

**Научно-теоретичният принос** на тази разработка се състои в компетентния и професионален анализ актуалните научни концепции, умело съчетан със резултатите от собствените проучвания, чрез което авторът е успял да характеризира изследователските модели и подходите при интерпретацията на резултатите.

Съществен **научно-приложен принос** на монографията представлява критичният анализ на различни методични аспекти на изследването като вид на устройството за дозиране на натоварването, протоколи, критерии за оценка, както и чисто медицинските въпроси – рискове, индикации и контраиндикации за провеждане на теста. Изработеният алгоритъм за медицински контрол по време на изследването има значителна практическа стойност.

**1.2. Статии с №№ I-1.2–1.9, I-1.11, I-1.12, I-1.15–1.18, I-1.20–1.25, I-1.29, I-1.31–1.34** от списъка на научните трудове.

Посочените по-горе статии също като цяло третираат различни аспекти от изследването на физическия работен капацитет на спортисти, но за да се очертаят приносите им те могат да се разделят в няколко изследователски насоки:

**- Проучвания върху различни методични аспекти от функционалните изследвания на спортисти.**

Тази група от статии от една страна внасят **теоретичен принос** към научната литература, а от друга - имат **научно-приложно значение**, тъй като третираат различни страни от функционалното тестиране на спортисти и в тях се съдържат редица конкретни послания с практическа насоченост – значение на вида на ергометричното устройство за резултатите от изследването (I-1.6); приложимост на формулите за определяне на теоретичните стойности на максималния пулс при различни категории лица (I-1.7, I-1.17); информативност на различните методи за определяне на вентилаторния праг (I-1.9), значение на модела на физическо натоварване при реализиране на максимален тест (I-1.12), критериите за обективност на достигнатия максимум при тестовите (I-1.21, I-1.23).

**- Изследвания върху аеробния и анаеробния капацитет на спортисти от различни спортни дисциплини**

Статии I-1.3, I-1.5, I-1.8, I-1.15, I-1.18, I-1.20, I-1.22, I-1.24 са посветени на изследвания върху аеробния капацитет на състезатели от различни

гимнастически дисциплини – художествена, аеробна, акробатична и естетична; баскетбол, футбол, лека атлетика, таекуон-до, а статии I-1.32 и I-1.34 разглеждат анаеробния капацитет на футболисти. Изследвани са голям брой спортисти от двата пола, от различни възрастови групи и нива на състезателна дейност и са интерпретирани голям брой показатели.

Получените резултати в тези статии са с **научно-приложна стойност**, тъй като позволяват да бъдат оценени различни аспекти от функционалните възможности на спортистите, което има важно значение за проследяване на ефекта от тренировките и за контрола и управлението на тренировъчния процес.

#### **- Изследвания върху ефектите на два модела на височинна спортна подготовка на спортисти**

Една научна студия I-1.2 и една статия I-1.4 с голям авторски колектив (без разделителен протокол) се изследват ефектите на два модела на хипоксична тренировка върху аеробната работоспособност и някои хематологични показатели на спортисти. При първия модел спортистите живеят и тренират на голяма надморска височина, а при втория – живеят нависоко, но тренират на ниска надморска височина. Въпреки че резултатите от изследванията са дискуссионни, те внасят принос към научната литература по въпроса за ефективността на различните модели на хипоксична тренировка.

#### **2. Направление: „Изследвания на антиоксидантния ефект на суплементацията с натурален шоколад върху кръвните биомаркери на оксидативния стрес, провокиран от извършване на субмаксимални физически натоварвания“ (статии с №№ I-1.10, I-1.13, I-1.14, I-1.19 от списъка с научните трудове)**

Посочените по-горе публикации изследват потенциалното антиоксидантно действие на черния шоколад, което рефлектира върху промените в кръвните показатели след субмаксимални натоварвания. Предполагаемите механизми, които стоят в основата на този ефект се състоят в инхибиращ ефект на флавоноидите, съдържащи се в черния шоколад, върху продукцията на активни форми на кислорода и токсични интермедиати, които се генерират в резултат на физическото натоварване.

Установява се положителен ефект на суплементацията с шоколад върху нивата на редица лабораторни показатели - пикочна киселина, лактат, C-реактивен протеин, общ билирубин, глюкоза, IgG, моноцити, неутрофили и тромбоцити, което се свързва с намалението на оксидативния стрес вследствие субмаксимални физически натоварвания.

Посочените статии имат **теоретичен принос** за изясняване на взаимовръзката между физическите натоварвания, свободно-радикалната продукция и антиоксидантната защита, както и ефектът на антиоксидантната суплементация върху оксидативния стрес.

**3. Направление: „Изследвания върху влиянието на комбинирана тренировъчна програма върху някои показатели за повишения риск от метаболитен синдром (статии INe№ 1-1-28 и 1-1-30 от списъка с научните трудове)**

В две публикации се изследва ефекта от приложената 6-месечна тренировъчна програма, комбинираща аеробни със силови натоварвания, върху кардиометаболитния риск, свързан с наднорменото тегло и затлъстяването. Статиите имат потвърдителен характер по отношение на положителния ефект на физическата активност върху здравословния риск. Относително малък е обаче броят на изследванията, които проследяват ефекта на 6-месечна тренировъчна програма. Научно-теоретичната и приложна стойност на тези статии се състои в (1) установения позитивен ефект както на структурираната комбинирана тренировъчна програма, която се извършва под контрола на кинезитерапевт, така и на свободно извършващите се физически упражнения и (2) намереното понижение на нивата на адипокина хемерин в резултат на тренировъчната програма, което е независимо от промените в телесния състав.

**V. Оценка на личния принос на кандидата**

Според авторското участие в 17 от научните трудове д-р Станислав Цветков е единствен автор, в други 4 статии е първи автор, в 6 е втори автор, а в останалите 23 е трети или последващ автор.

Не поставям под съмнение значителния личен принос на кандидата в представените трудове, независимо от това, че голяма част от тях са в съавторство. Моето лично убеждение е, че в наше време успешните научни изследвания като правило са колективно дело и поради това критерият "самостоятелни публикации" няма съществено значение.

Приемам самооценката и претенциите на кандидата, посочени в авторската справка за приносите на научните трудове, които отговарят на значимостта на получените резултати.

**VII. Заключение**

В представените научни публикации д-р Станислав Цветков е демонстрирал умения и възможности да провежда самостоятелни проучвания



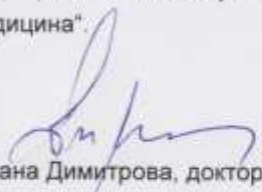
в области, които са в обхвата на проблематиката на обявения конкурс. Публикациите са актуални и доказват научната зрялост на автора. В тях има оригинални научно-теоретични и научно-приложни приноси, които обогатяват медицинската и спортната наука и могат да намерят приложение както при контрола на тренировъчния процес, така и в учебната работа със студентите.

Представените за рецензиране материали отговарят на специфичните изисквания на Национална спортна академия „В. Левски“, приети във връзка със ЗРАСРБ и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове и въз основа на съдържащите се в тях приноси мога убедено да дам положителна оценка за цялостната научно-изследователска и преподавателска дейност и да препоръчам на Научното жури да направи предложение до Факултетния съвет на НСА „В. Левски“ за избор на гл. ас. д-р Станислав Цветков Цветков, доктор на академичната длъжност „ДОЦЕНТ“ в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.4. Обществено здраве, специалност „Спортна медицина“.

20.09.2017 г.

Рецензент:

  
/проф. д-р Диана Димитрова, доктор/